

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЊ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампаоница се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

СТРИБНИ И ПАВИШИЋ

Берн, 26 окт.

У аустријском Сабору немачки посланик Лукиш упутио је Пољацима врло уверљиве замерке.

Немачки радикал Крој окренуо се против Чеха, узвикнувши: »То су ваши војници, који дижу руке у вис, да се кукавички предаду!«

Чешки посланик Стрибни одвратио му је: »Они су учинили како треба; то ја овде најотвореније изјављујем!«

Ова реченица изазвала је праву буру међу Немцима.

После тога је српски посланик Павишић разлагао своју дугу интерпелацију, у којој протестује против свирепости и злочина, који се врше над Србима у Далмацији и у Босни. Он је у исти мах изнео страшну слику о патњама, које трпе несрећни српски цивили, интернирани. Говорник је изјавио да је глад толико велика, да чиновници у поштама грабе све пакете, у којима има што за јело. Из Хрватске се не може добити ништа, јер је отуда забрањен сваки извоз, како би се све слало у Немачку. Најзад Павишић тражи једну комисију од 25 чланова парламента, која ће на месту моћи видети и разумети праву ситуацију.

Најзад је посланик Корошец, шеф словеначке странке, директно наговестио победу Споразума:

»Ако влада, рекао је он, не пожури да нам да задовољења стварањем слободне југословенске државе, питање ће бити изнесено на решење на један форум изван монархије.«

Корошец је додао да Аустрија експлоатише словенске земље као удаљене колоније и да ће Словени умети да се уједине за борбу свим својим оружјем против једне владе, која за њих представља непријатеља.

Због изјаве посланика Стрибни, бечки листови су још исто вече жуљично напали Чехе, дражећи становништво, да на улици линчује чешке посланике а нарочито Стрибног и доктора Странског.

Балфур о Балкану

За време дискусије о кредитима г. Ноел Бекетон позвао је Балфур да да једну изјаву о политици, с обзиром на унутрашње промене у Аустрији и Турској као и изјаву о Бугарској.

Г. Балфур признаје да се у Мађарској покушавају неке измене у демократском смислу, али он апсолутно одбија, да ма шта изјави на тим претпоставкама. Сви ми желимо да видимо да се роди нова Европа, која ће што пре бити слободна Европа, Европа у којој неће остати никакве клице за будуће сукобе, који би наступили због неиспуњених националних аспирација. Балфур није расположен да иде ни најмање даље од онога, што је већ рекао о томе, које су енглеске наде и жеље.

»Г. Бекстон је изразио жељу, рекао је Балфур, да се према Бугарској има обзира. Сви ми желимо да Бугарска изађе из овог рата без повода за незадовољство, пошто је незадовољство узрок за нове

ратове. Али има и других народа, за које би ми, са истих разлога, желели да изађу из овог рата без незадовољства: има Србија и Румунија.«

Г. Балфур би бескрајно желео, кад би балканске државе, после рата, могле да живе пријатељски међу собом и да образују једну снагу између себе за одбрану против сваког спољног напада. Он је срећан, што види, да су три балканске земље, које ратују уз Савезнике, тесно везане међу собом врло лојалним везама. Цео свет жели да Бугарска после рата нема никаквог повода за љутњу, али за довољење Бугарске не сме бити резултат издаје савезничких балканских држава које су све ставиле на страну Савезника и које су готове да се уз нас боре до краја.

»Ове су државе наши савезници, оне се храбро боре и чине велике жртве за заједничку ствар, у коју г. Бекстон има подједнако повере-

ња као и ја. Оне се боре на доброј страни и — г. Бекстон ће пристасти — они се боре на страни светлости против мрака.

Треба, дакле, после рата, да нема разлога за незадовољство. Свака од балканских држава до смрти је даљена под Турском ногом и, свака је од њих имала исте борбе за слободу и, не треба никад заборавити, уз помоћ Европе, изашла као победница из борбе, добила независност и аутономију. Све су оне показале готово у сваком погледу, да су достојне те независности, јер су показале напредак у сваком културном правцу.

Али оне никада нису успеле да живе у узајамном миру и пријатељству. Ја сам срећан што могу да констатujem, да су оне, које су данас наши савезници, најчвршће везане везама лојалности и пријатељства, не само према с и л а м а Споразума већ и међу собом.

Ја не поричем, да немам живље политичке жеље, већ да видим све те народе да буду истински пријатељи, кад треба да буду пријатељи. Али ми још нисмо дошли до тачке, где би то могло да буде посао једне непосредне практичне политике. Ми смо у сред рата. У овом рату ми имамо Савезнике. Са тим савезницима ми смо везани свима лојалним везама. Дакле, ма колико ја желео да Бугарска после рата нема повода за незадовољство, сатисфакцију у том погледу оне не може добити по цену напуштања оних, који су све жртвовали, да помогну ствар Савезника и који су готови да се, на нашој страни боре до краја.

ЗВЕЗДИЦЕ

Две о Виљему:

Када је Виљем II походио први пут Султана, један га је цариградски лист у добродошлицу назвао: „царским трговачким путником.“

Турска полиција је забранила тај број, али је надимак остао.

1898. Кајзер је ишао у Витлејем. У пећини, у којој је Христос рођен, са стао је се овај антихрист

са Назим пашом, тадашњим министром унутрашњих дела, толико славним због покоља Јермена.

Гаргантуа

ВЕЋАЊЕ У БЕРЛИНУ

Цирих, 26 окт.

На главном војном и политичком савету, који је одржан у суботу у Берлину под председништвом Хинденбурговим, присуствовали су: генерал Лудендорф, већина чланова Царевинског Већа, нови канцелар, сви царевински и пруски министри. Циљ је ове конференције да се проучи политичка и војна ситуација, као и ревизија ратних циљева централних држава.

Држи се да ће нови канцелар изјавити у Рајхстагу да је Немачка вољна да закључи мир, и том ће приликом изложити политички програм нове владе.

РАЗМЕТЉИВАЦ

Цирих, 26 окт.

Познато је да је г. Ерицбергер, вођа немачких католика, недавно изјавио г. Бамбергеру директору германофилског листа »Наје Цирихер Нахрихтен« да би му за закључење мира било довољно да четврт сата разговара са Лојдом Џорџом.

Кад га је због тога напала

У ТОВОЛСКУ

Сибир више није овај стар, о коме су нам у детињству причали многе бајке. Он је из основа преображен. Милioni емиграната подигли су нова села, експлоатисали богате шуме и обделали пространа поља. Велика сибирска железница непрестано је преносила стране путнике и трговце са једног краја на други. Трговина је из године у годину постајала све јача. Вароши су почеле да цветају: дизали су се споменици, гимназије, судови, позоришта; становништво је нагло расло, тако да је се за двадесет година у неким местима утростручило. Омск, Томск и Иркутск данас су велике вароши, у којима цвета трговина. Друге вароши, као на пример Нови Николајевск, који није постојао пре грађења сибирске железнице, изникле су на обалама великих река.

Политички изгнаници, којих има у Сибиру врло много, враћају се данас у Европу; док се, на против, Никола II са целом породицом настанио у њему, и тако је одржао

немачка штампа он је изјавио — како тврди »Сиддајче Цајтунг« — у једној конференцији странке центра у Улму да су Енглези потпуно разумели његове алузије, које се односе на евентуални његов састанак са њима и они су му га дали:»

Он је додао да за сада треба ћутати о овом састанку.

Као о свакој лажи.

ПОМЕТЊА

Берн, 26 окт.

Отворена криза у немачкој коалицији у Аустрији завршила се стварањем једне нове немачке странке. »Нова слободна Преса« јавља да је образована национално немачка странка, којој је програм: да на свима пољима брани немачке интересе, који су угрожени радом не немачких народности. Шефови ове странке су неколицина најистакнутијих Немаца у Рајсрахту.

ИЗ БОГАТЕ ЗЕМЉЕ

Цирих, 26. окт.

У мађарском сабору Векерле је изјавио да је аустроугарска банка пустила до сад у циркулацију за 15 милијарди и 600 милиона круна новчаница без покрића.

Тим поводом паше и »Нова Слободна Преса«:

»Кад је у јуну ове године министар финансија дао оставку није било емитовано више од 12 милијарди круна. За четири месеца, аустроугарска банка је, дакле, емитовала више од три милијарде круна.«

реч, коју је дао Сибирцима приликом прве посете као престолонаследник, да ће их опет походити. Далеко од главне пруге и саобраћаја, у једној мирној вароши, настанила се царска породица. Окренуо се точак среће. Данас су Романови дошли на ред да упознају прогонство и суморну сибирску зиму.

Из Петрограда води железничка пруга у Тоболск преко Вијатке, Перма и Екатеринбург. На Тури и Тоболу постаје пут тежак и непријатан. Гомиле песка покривају обе реке. Ноћу се прекида пловидба. Лађа непрестано застајкује да купи кладе, које река носи у обиљу. У јулу се не може путовати због јакних припека, а и непријатно је, јер у то доба велики пожари уништавају грдне шуме у пределу Тободска у пространству од преко сто километара. Дим је тада тако густ да је немогуће нешто видети око себе. Лађе спуштају котве и чекају да дуне ветар и растера облаке дима, како би допро зрачац светлости.

Иначе је живот у Тоболску пријатан. Варош у којој живи 20.000 становника, доста је кокетна и има живописан изглед са својим високим градињем и многим белым црквама. Она се налази на самом ушћу Иртиша и Тобола. Тротоари и улице су патосане. Куће, разно обојене, окружене су лепим баштама. Мало пристаниште је необично живо.

Тоболск се налази на једној пространој равници, коју пресецају врло рђави путеви и која је већим делом обраста густим шумама. Ову равницу, на којој је преко 1600 језера, натапају дивовске реке Об и Иртиш са својим притокама. Лети је на њој паклена врућина, а зими врло ладно. Разлика у температури преко године достиже 85 степена.

Ту живи скромно Никола II са својом породицом у кући гувернерској, која ни најмање не потсећа на сјајну царску палату.

БАЛФУР О МИРУ

Лондон, 26 окт.

Говорећи у дискусији о циљевима рата Балфур је изјавио да би Немачку уједињавао само... Али такав уговор не постоји.

Што се тиче Алзаса и Лорена....

Он се смејао идеји, да би све тешкоће биле решене, кад би се европске државе скупиле око једног стола. Према данашњем стању у Европи и према данашњем карактеру наших непријатеља, сви преговори овакве врсте не би уродили никаквим плодом. Нису савезници ти, који нису казали своје циљеве рата, већ су то Централне Силе. Немачка је одбила да каже своје циљеве рата, како у одговору Папи, тако и у одговору Вилзону.

Што се тиче демократизације, они мисле, да ће се створити у том погледу нова уверења, а ако тако буде, можемо се надати, да ће и Немачка поћи истим путем, којим други народи иду већ одавно. Први и главни циљ Савезника јесте да се дође до мира, који ће бити трајан.

ТИСА И ВЕКЕРЛЕ

Цирих, 26 окт.

У Мађарској је ненадно избила министарска криза.

У Сабору се дискутовало о интерпелацији, која је поднета министру унутрашњих дела поводом драконских мера, које је влада увела у Бачкој.

Кад је министар унутрашњих дела Угрон одговорно на интерпелацију, устао је шеф опозиције граф Тиса и уз живо одобравање своје странке изјавио је да га министар одговор не задовољава. Затим је настала страшна ларма у Сабору. Владине и Тисине присталице частиле су се најувредљивијим речима. Због тога Сабор дуго времена није

био у стању да настави седницу. Најзад је Угрон затражио од Сабора да прими знању његов одговор. Председник је ставио овај захтев на гласање, и Сабор је већином гласова одбио Угрон одговор.

Угрон је, уз силну ларму, изашао из дворане, пошто је изјавио, да ће дати оставку. Министарски Савет сазван поводом његове оставке једногласно је изјавио, да ће целокупно министарство поднети оставку али о томе најпре треба да се извести краљ.

ПАСШАДЕЛА

Лондон, 26 окт.

Дописник Рајтерове Агенције из британског главног штаба каже за напад код Пасшандела, да је извршен после артиљеријске припреме, која је била врло кратка, али ужасна.

Према новијим обавештењима битка траје и даље са повољним резултатима.

Канађани су прешли иза Пасшандела и крећу се, дуж гребена, према Моселварту.

ЊИХОВИ ОДНОСИ

Лондон, 26 окт.

Како дописник Дејли Кроника из Амстердама јавља, између бечког и берлинског кабинета појавиле су се тешкоће у питању око снабдевања немачких трупа у Аустрији.

Пре неког времена немачка је влада одлучила да пошаље у Аустрију на обуку око 100.000 регрута. Аустријска влада одмах је известила меридавне кругове у Берлину, да нема начина да обезбеди исхрану ових трупа. Али је ипак додала, да ће их хранити док не стигне одговор немачке владе.

Немачка влада је одговорила да она ни у ком случају не може слати храну из Немачке, и тражила је да сами окрузи, где ове трупе буду догоровале, њих снабдевају. Пошто се дискусија око тога и сувише продужила, то је немачка влада одлучила да, као принудну меру, прекине поштански саобраћај између Аустрије и Холандије. Затим већ месец дана није у Холандију стигло ни једно писмо из Аустрије.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

У горњем Алзасу напали смо с успехом немачке положаје код Шемголца, северозападно од Алткирха и задобили 60 заробљеника. На осталом делу фронта дан је прошао на миру.

Извештај Штаба Источне Војске. — Активност артиљерије у правцу ушћа Струме, на вардарском сектору и у области Битоља. Енглеске трупе извршиле су испад према Мачукову.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Организовање наших нових положаја код Пасшанделе извршено је на околним узвише-

ЧЕРНИН И БУГАРИ

Париз, 26 окт.

Недавне изјаве аустријске владе о миру, по коме би се државе повратиле на стање пре рата, изазвале су у Бугарској велико незадовољство. Бугарска је тражила објашњење од графа Чернина, који ју је уверавао да двојна монархија признаје бугарске претензије на српску Македонију. Она их сматра за праведне и сагласне са принципом народности, јер је Србија повредила уговор са Бугарском.

Што се тиче Добруце, граф Чернин је формулисао извесне резерве, циљајући на то, да наведе Румунију на засебан мир.

Али Бугарска је одговорила поново негативно, тражећи од својих савезника, зарад умирења бугарског јавног мишљења, да категорички признаду бугарске захтеве, што се тиче окупираних територија.

ПЛЕХАНОВ О ВЛАДИ

Женева, 26 окт.

Говорећи о рату Плеханов је изјавио, да руски социјализам може починити још доста догматичких грешака, али ћемо сви ми једнодушно бранити угрожену отаџбину. Дакле за настававање рата потребно је да владина власт буде јака и стална; још нам је пред очима пример из 1848.

Једна влада, па била она и револуционарна, не може се одрећи употребе силе за одржавање реда.

ОТАЦ И СИН

Атина, 26 окт.

Једна висока личност износи у „Хестији“ један разговор пок. Теотокиса са пок. краљем Борђем. Кад је Теотокис саветовао краљу да треба радити на зближењу са Аустријом, краљ му је одговорио:

„То неће бити никада. То што ви хоћете, на несрећу биће, кад наследник Константин буде на престолу. Будућа краљица учиниће много несрећа Грчкој али, срећом, ја тада нећу бити у животу.“

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

СОЛУН. — Јутрос је, после дужег и тешког боловања, преминуо наш млади песник Милутин Бојић. Српска књига губи у њему једнога од најбољих, најплеменитијих својих радника.

РИМ. — По повратку с пута, Вензелоса ће у Риму примити краљ Виктор Емануило.

ПЕТРОГРАД. — Руска је влада дала допуштење да се врате сви политички емигранти са стране.

ПЕТРОГРАД. — Истражни судија у Лењиновој афери прикупио је доказе против Максима Горког. Руско-енглески комитет решио је да Горког исклучи из чланства.

ЦИРИХ. — За време посете цара Вилгема код Султана у Јилдиз палати, Мехмед V наименовао га је, у присуству великог везира и Енер паше, за мушира (фелдмаршала) и дао му маршалску сабљу.

ЛОНДОН. — Први лорд адмиралитета Сир Ерик Гедс држао је у Доњем Дому важан говор о последњим догађајима на мору. О тонажи потопљених лађа изјавио је, да нема начина да их објави, а да непријатељ не сазна. Међутим, он врло живо то жели да сазна.

ЦИРИХ. — Штрасбургер Пост пише, да ће пореза на вајредне ратне приходе довести 5 милијарди марака.

РИМ. — Министарски Савет одобрио је постављење посланика Силвио Бреспи за подсекретара и општег комесара за снабдевање и потрошњу.

АМСТЕРДАМ. — У Ешу, у Луксембургу, сахрањени су два француска авијатичара, чији су аероплан Немци недавно оборили. И ако је време било врло рђаво преко 10000 лица присуствовало је погребу. Цео сандук засут је венцима и цвећем.

РИМ. — Шефови француског и енглеског штаба, отпутовали су на фронт. Пре тога, они су дуго конферисали у главном штабу са генералом Кадорном.

ЦИРИХ. — Локал Анцајгер јавља, да се у Немачкој више не дају железничке карте за Швајцарску. Путници морају накнадно куповати карте на самој пограничној станици.

АТИНА. — Јуче је стигла овде из Италије четрдесет румунских војника. Њих су Аустријанци заробили на Карпатима и довели на рад у Арбанију, где су се они предали Италијанима.

ЦИРИХ. — Мађарска је дефинитивно одбила да даје Аустрији животне намирнице. Отуда су тешкоће за исхрану

још више порасле. Сазвао је Крунски Савет да се саветује о снабдевању.

ЧИКАГО. — Славни пијаниста Падеревски јавио се регрутној комисији с молбом да га уврсте у један пољски пук у Француској.

РИМ. — Рајхстаг ће се састати 9 новембра. На првој седници говориће нови канцелар.

ЛОНДОН. — Генерал Алемби јавља да су Енглеске трупе заузеле Куивалеш, 11 мвља северно од Бершебе. Непријатељски против напади сви су одбијени.

РИМ. — Јављају из Венеције: Приликом доласка енглеско француских трупа, била је велика патриотска демонстрација. Свет је трупе отпустио на станицу са узвицима: Живела Француска! Живела Енглеска!

РИМ. — Италијански званичан коминике јавља: Јуче и синоћ наши су аероплани бомбардовали непријатељска одељења, која су подизала мостове преко Таламента. — Наши авијатичари оборили су четири непријатељска аероплана.

БЕРН. — Због питања о Добруци, у коме се бечка влада нада да дође до засебног мира са Румунијом, бугарска влада је изнела, да би тако што довело до револуције у Бугарској. Немачки цар усвојио је бугарско гледиште али је, у замену, тражио да се између Бугарске и Турске реши дарданелско питање.

ЦИРИХ. — Немачки републикански орган „Фраје Цајтунг“, тврди да је пут Кајзеров у Софију и Цариград имао за циљ да се са Бугарском и Турском закључи један споразум без Аустрије.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ 25. октобра обична ватрена активност.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српско Трговачко Друштво у Улица Александра Великог број 4, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима. 4—10

Влада Савић — Ужичанин продавац српског дувана у Солуну, спровео главне железничке станице, извештава своје муштерије да и даље обавља продају дувана за српску војску са највећим процентом. Исти даје на узету количину по погодби и моли их да се о томе увере као и о квалитету дувана који је одличан. 2-5

Др. Алберт Гатењо, зубни лекар с Универзитета у Паризу, вади зубе без болова. 18 година искуства. Савршен рад златних зуба за 4-5 дана.